
Berniczky Éva

TÉGY JÓT, ÉS TÚNJ EL!

Akkor kezdődött, amikor már hallani lehetett a szárazságot. Amikor a levelek hullása is zajt keltett. És a kínzó aszály ellenére sem háborodott fel senki azon, hogy az elhagyott udvarból pocsékba folyik a víz. Kisebb-nagyobb szünetekkel ugyan, de a nap túlnyomó részében ott zuhogott keresztül a járókelők lába előtt. Hol erősebben, hol gyengébben. Voltak időszakok, amikor egészen hajszálvékony, alig észrevehető erecskék szelték át a járda aszfaltját, majd a szegélyen túljutva egészen a macskaköves utca túloldaláig futottak. Nagy- és kismutatók. A helybeliek akár óráként használhatták az átfolyásnak ezt a primitív szerkezetét. A kikerülő víz mennyiségéből és a nap állásából könnyűszerrel megsaccolhatták, hány óra lehet. És ezt a vérlázító pazarlást ebben a csontszáraz időszakban sem kifogásolta senki. Úgy festett, önzőmód ragaszkodnak ahhoz, hogy legalább kiszáradt szemük részesüljön némi felüdülésben, ha csak néhány szerencsétlen gyom látványának erejéig is. Az itt elvonuló szomjúhozók kívánságára néhai Teofánia háza előtt, a járda közepén, az átfolyás mentén zsenge fűszálak eredtek. Bár satnyaságuknál fogva megjelenésüktől kezdve kornyadoztak, a barázdákból kelt élet mégis tökéletesen illett a töredezett, helyenként felpúposodott, toldott-foldott aszfaltba. Ott eresztett gyökeret, ahová egyáltalán nem volt való. A szivárgások nedve in zöldült nyomorult kis oázist valamiért mégsem kiálthatták ki csodának. Ehelyett közömbösen lépdelték át a megnyíló járdarészeket, és bármennyire kínálkozott, nem tartották nyilván szent helyként a vízfakadást. Holott a csoda legalább kézenfekvő magyarázatul szolgált volna arra, miért is nem hasonlít közönséges otthonra a forrás eredetét rejtő hajlék. Elvégre mióta Teofánia nővér a magasban morzsolgatta a rózsa-fűzért, hátrahagyott házát láthatatlan erők igazgatták.

A környékbelieket azonban egyelőre kielégítette a tudat, hogy a megboldogult végül biztonságos helyre került. Eleget szenvedett életében. Miután gondos kezek letakarták a tükröket, megállították az órákat, eloltották a tüzet, és kinyitották az ablakokat, hadd suhanjon a lélek akadálytalanul, szabadon, azért nem felejtettek el precíz nyilvántartást vezetni a megboldogult testének elenyészéséről sem. Pontosan kiszámolták a napját, mikor oszlik el az immár fölöslegessé vált porhüvely, sebek alól a láb, mikor nyílnak és buggyannak meg, folynak szét a varak, mikor feslik szálaira a fekete pamutharisnya. Az apáca testének láthatatlan feloldódása időben egybeesett föld feletti hajlékának enyészésével. Mindez a legapróbb részletekig összehangoltan zajlott, mígnem a hátrahagyott lecsupaszodott ház egybenylt az éggel. A nem mindennapi jelenség időpontja nyilvánvalóan nem Teofánia lelkének magasztos felemelkedéséhez, sokkal inkább testének végleges elbomlásához igazodott. Bár a párhuzam részben láthatatlan maradt, a gyászolók mégis naprakészek voltak abból, hogy a teljes körű felszámolódás folyamatának hányadik heténél, hónapjánál tartanak, mikor mit szükséges megünnepelniük.

Először a cserepek tünedeztek el a tetőről. Mintha a troposzféra szippantotta volna fel egytől egyig valamennyit. Nyomuk se maradt. Sem a házban, sem körzetében nem hevertek lehullott darabok, a törmelék szertefoszlott, az elmúlás nagyvonalúan nyitott utat a hiánynak. Az addigra bútortalan helyiségek tovább ürültek. Fokozatosan fogytak

a szögek a falból, az égők a foglalatokból. Az épület elveszítette eredeti rendeltetését, tárgyak nélkül vált a semmi ellentétévé. Míg nem tető híján egybe nem ért a magassággal. A pusztulás alázatós katedrálisaként uralta a sivár terepet, amelybe normális esetben az égből folyó vizek szivárogtattak életet. S miután annak ellenére, hogy hónapok óta nem esett, a víz bizonyos időintervallumokon belül mégis megállíthatatlanul folyt ki az udvarból az utcára, az arra haladók jogosan hihették olykor, hogy egyenesen az égben lépdelnek. Így megy ez, fohászokdtak, ha megfordul a világ. Amíg a vízzuhogás-aszály egyidejűségének ellentmondása fel nem oldódott, vadszőlő nőtte be, borostyánindák futották körbe a ház maradványait. Aztán egy napon mégis vége szakadt a vízfolyásnak, és ezzel egyidejűleg a szárazságnak is. Kiadós eső mosta egybe a ki nem mondott halált a kimondottal. Egy boldog, felhős napon senki sem veszi észre, ha eltűnik valaki.

Lukasnak egyik napról a másikra veszett nyoma. Az apáca testvéreinek együgyű fia amúgy sem hiányzott senkinek. A félnótások mindenkor megelőzik vagy túlhaladják önnön létüket. Mintha környezetük ezért nem nevezné őket valódi nevükön. Lukast is csak akkor szólították Bogdánnak, amikor már hozzászokott és ragaszkodott ahhoz, amit fogadott szülője, Teofánia ragasztott rá. Még hogy isten ajándéka, motyogta keresztanyja elkeseredetten, ahányszor eszébe jutott, hogy a fiúcska születése édesanyja életébe került. Egyszerrel gyorsan átnevezte a gyámsága alá került gyereket, és onnan kezdve kizárólag akként szólította. Később idegen, ám valós keresztsége hallatán Lukasnak nemcsak az arca torzult el, hanem az álmai is. Sűrűn ébredt arra, hogy sír. Reggelenként eleinte csak az éjszakáiról nem szólt. Később a nappalokról is ritkábban, olyannyira ritkán, hogy alakja már akkor tűnedezett környezeté tudatából, amikor fizikailag még jelen volt közöttük. Az átmeneti köztes időkben, amikor csupán ideiglenesen veszett szem elől, akkor pedig soha nem akadt olyan, aki az eltűnésével érdemben foglalkozhatott. Nem is lett volna mi alapján a nyomába eredni. Az elveszetről nem készült fotó. Egyetlen megsárgult fotográfia sem maradt utána. A vele kapcsolatos hiátusokat azonban nem érezték zavarónak. A már középkorú férfi cipőjéből sem hiányolta, például, senki a fűzöt. Nem lehetett tudni, eleve nem volt benne, vagy még nem került bele. A Lukassal érintkezők mindannyian az örülete előtti vagy utáni időhöz ragaszkodtak. Amikor még Bogdán (azaz isten ajándéka), vagy amikor Lukából újra Bogdán lett. Különbösen sem laffogott túlságosan a lábán az a kétes tisztaságú, fűző nélküli lábbeli. A lötyögése mintha segítette volna gazdáját a járásában. Megadta lépteit sajátos ritmusát. Hozzáigazította a szakadt különöt a járda egyenletlenségéhez. Elterelte róla a gyanút, nem gondolták bűnösnek, hiába állította Teofánia, hogy higgyék el, ez egy örült, hogy mennyire kimondhatatlanul retteg tőle. Kevesen hittek neki. Jámbornak meg ágrólszakadtnak vélték inkább a dühöngőnek leírt férfit, és szemmel láthatóan kifosztottnak, mint akitől sok mindent elvettek, vagy akiről lefelejtettek ezt-azt, de egyszer majd biztosan hiánytalanul pótolják kintlévőségeit.

Egyébként is mindazt, ami Lukas megjelenéséből hiányzott, azt fellelheték a számtalanszor vele lófráló Csiri viseletében. Sok szükséges és fölösleges pertli, fodor, zsabó, kendőrojt, bizsu, pelerin, nyakkendő, nyércboa, miniszoknya, selyemturbán keverte a Dankulinec lányon a színeket az évekkel. Meglehet, a mindenáron feltűnni vágyó nő és az eltűnésre ítélt férfi csak azért keveredett egymás szomszédságába, hogy végszükség esetén összeálljon a rend. Egyszerűen csak oda kellett volna menni egyiknek a másikához, odaadni, ami rajta fölösleges, vagy elvenni a másiktól, ami róla hiányzik, s máris helyrebillen az évtizedekre felborult egyensúly. De senki nem lehetett biztos abban, így történik-e. Az emlékezet nem rögzítette kellően a helyreállítás mikéntjének lehetőségeit.

Amikor a negyvenes évek végén Teofániát elvitték, a kamaszodó Lukasnak még társaihoz hasonlóan merész tervei voltak, elsősorban biztos kezű sebésznek készült. A szomszédjukban lakó Csiri pedig nyelveket akart tanulni, ha megkérdezték, mi szeretne lenni, azt válaszolta, turista. Igen, arra vágyott, hogy utazzon, minél messzebb, minél idegenebb, ismeretlenebb földre, ahol kedvére kívül állhat. Szeretett volna más hajhosszal, hajszínnel, más ruházattal, hanghordozással, álmokkal élni együtt távoli vidékek lakóival, hogy akkor se utánozhassa le mozdulataikat, hangjaikat, szerelmüket, gyászukat, ha mégis megkívánná őket. Úgy képzelte, hiábavaló próbálkozás is lenne, úgyszemint azonnal észrevennék, nem közülük való. Hamar kiderült, a kívülálláshoz el sem kell utaznia, összejött neki a saját utcájában. Nem mintha az országhatáron belül olyan sok nyelvre lett volna szüksége. Ameddig a pórázát engedték, boldogult egy és ugyanazzal a ráerőltetéssel. Ha már így alakult, beírta a zene nyelvével, olykor a nyelv zenéjével. Attól függően, hogy hegedűművésszel vagy nyelvészprofesszorral keveredett-e kapcsolatba. Tárgyak közül beírta a zongorájával. Csiri akkoriban vált gátlástalan férfivadásszá, amikor szomszédasszonya szabadult.

Letartóztatása előtt Teofánia a baleseti sebészetben dolgozott. Ápolóként tette a dolgát, csendben, alázatosan. Soha nem hibázott, aztán egyetlenegyszer mégis. Amikor is feltűnően vigyázott egy rábizott fontos betegre. Lankadatlan éberségével igencsak megnehezítette a férfi meggyilkolását. Bár ha ellenkezőleg tesz, és elősegíti, akkor is hasonló módon végzi, hiszen a gyilkos szerepét eleve ráosztották. Sikertelen országúti merénylet után szállították a kórházukba a sebesült püspököt, és betiltott egyházának papjai az ő kezére adták, vigyázzon, amennyire csak tud, a továbbra is fenyegettségben lévő életére. Az osztályvezető főorvosnak több napjába tellett, amíg fondorlatos módon sikerült eltávolítania beosztottját a beteg ágya mellől. A Teofániát helyettesítő apácával könnyebben elbírt. Mondvacsinált ürüggyel csalta ki, foglalta le őket. A gyilkossággal megbízott ápolónő az alatt a röpké idő alatt fecskendezte a halált okozó kuratét a beteg vénájába, amíg védelmezői magára hagyták.

Ilyen egyszerű és elborzasztó véget ért az eset. Fogva tartóinak ráadásul sikerült alaposan összezavarni Teofánia nővért. Szegény semmit sem értett a fejére olvasott bűnösségéből. Államellenes sajtótermék terjesztéséért, egy 1928-as Jézus szíve naptár miatt vették őrizetbe. Fél éven át húzódó kihallgatása közben mégis arra próbálták rávenni, hogy mellesleg azt is bevallja, miként működött közre püspöke meggyilkolásában. Különös álmot óvta meg attól, hogy megtörjön. Rendszerint éjszakánként faggatták, a legmegalázóbb eszközöket bevetve. Úgy érezte, nem bírja sokáig. Beteg volt és halálosan kimerült. Mire reggelente visszakísérték magánzárkájába, roskadozott a fáradtságtól, jottányi ereje sem maradt. Egyik éjszakai kihallgatását követően, a visszaúton, hogy meg ne lássa a rabot, akit vele szemben vezettek, a folyosón lévő fémszekrények egyikébe tuskolták. Amint rázárták az ajtót, azon nyomban elaludt, és elkövetkező éveit teljességgel uraló álmot ereszkedett a szemére.

Valaki kitaróan csengetett zárdabeli otthona bejáratánál. Szaladt bebocsátani az érkezőt, futott, futott, de valami megmagyarázhatatlan okból órák múlva ért el az ajtóig. A távolság közte és a bejárat között hihetetlen hosszúságúra nyúlt. A kilincset is végeérhetetlenül nyomhatta csak le. Egész testével ránehezedett, nyomta hosszan és hiábavalóan, az ajtó azonban sokáig csukva maradt. Végül, ha idegtépő lassúsággal is, mégis kitarult. Legnagyobb meglepetésére a mártír püspök állt előtte reverendában, kezében levéllel. Teofánia végtelenül megörült látásának, miközben tudatában volt, hogy az, aki

most szelíd atyai tekintetével bátorítja, már nem él, és neki éppen az alkalmi postás tragikus halála miatt kell bűnhődnie. Hiábavalóan invitálta a megboldogultat, jöjjön be, az csak szótlanul átnyújtotta a levelet, majd az ajtót nyitó nővér fölé tartva két kezét, megáldotta. Karját, akár életében, ahogyan annak idején a Szent Liturgiában az *Emeljük fel szívünket* soroknál tette, mind feljebb emelte. Majd mintha az áldás lendülete szakította volna el a földtől, könnyedén emelkedni kezdett. Alakja mind kisebb és kisebb lett, végül teljesen beleolvadt a magasságba. Magára maradván, Teofánia kétségbeesetten bontotta ki a levelet. Kedves látogatója halálának hírére talála benne. Közben beleolvasott, a gyászjelentés rohamosan nőtt a kezében. A vakító fehér papírlap rövidesen akkora lett, hogy széttárt karral sem tarthatta meg. Ekkor kicsúszott ujjai közül, de továbbra is ott lebegett a szeme előtt. A növekedése akkor maradt abba, amikor vetítívászon méretét vette föl. Teofánia soha nem volt ezelőtt moziban. De ahelyett, hogy zavarba esett volna, jóleső bizsergés járta át a testét. Szégyenletesen jóleső. Ahhoz hasonlatosan, mint mikor csikorgó hideg éjjelek idején álmában rendre megszülte gyermekét. A halál bizarrul folyt át a születésbe. Zavartalanul zárta, nyitotta az apáca bűnös testét. És őt ezúttal az sem sértette, hogy nővérei, húgai mind ugyanezt a gyermeket hozzák a világra. Testük ugyanazzal a kéjjel rándul, vonaglik, és hiába is restellik a bűnös remegést, éjszaka, ha kezüket-lábukat lekötötték, akkor sem menekülhetnek a teremtés rendje alól. Könnyedén megbékélt azzal, hogy közösködni kell a többiekkel. Hisz nagy ez a gyermek, s míg halad a sötétség alagútján, közös a zuhanás, és futja majd mindannyiuknak az előcsusszanó gyönyörből. Ugyanezt érezte, mint a tiltott pillanatokban, amikor kiszakad belőle az élet maga. Ezután derekára kötötte a ciliciumot. Sikolya fényezte tisztára körülötte a szutykot, és nem kételkedett abban, újra felöltheti-e szízfűhár viseletét. Tisztán látta, odakinn ezüstös szálon lógnak a pelyhek. Csak a makulátlan hóleplek vöröslöttek vércseppek. A gyászjelentés szövege helyén aranybetűkkel az ragyogott: *Dicsősége hirdetését hagyjad a jövőnek.* Alatta jól kivehető kereszt és a püspök aláírása.

Arra ébredt, hogy nyikorogva kinyílt előtte a vasszekrény ajtaja. A börtönőr durván rántotta ki édesded álmából, mit alszik itt, ne lazáljon, indulás, vezette morgolódva tovább a cellája felé. De többé senki sem béníthatta meg, senki sem keseríthette el, beteg testét ezentúl végtelen boldogság mozgatta. Az álom emléke gyógyírként munkált benne, erősítette a börtönben, az elosztótáborban, a lágerban. Megértette, hogy az Úr nem kívánja tőle, hogy a hitetleneknek az igazságát bebizonyítsa. Megértette, addig kell hallgatnia róla, amíg a felekezetének szüksége nem lesz a vallomására. Megvilágosodott előtte, a továbbiakban hogyan kell viselkednie.

Megsemmisítésével, ahogyan az üldözött grékusok közül sokaktól, nem csak a fölösleges apácától szabadultak meg, a hatóság eltervezte és megvalósította gyilkosságot is megpróbálták a nyakába varrni. Elítélték, és messze földre hurcolták. Nem sok vizet zavar ezután, úgysem bírja ki a rideg éghajlatot, a siralmas kosztot, az emberpróbáló körülményeket, elhullik előbb-utóbb. Azzal persze nem számoltak, hogy a törékeny Teofánia olyannyira csökönnyösen kapaszkodik az álmába, hogy az tartja meg a valóságban. Összegyűjti a kenyérmorzsákat, galacsinná sodorja, úgy rejti el a vackán rosszabb napokra, amikor kása sincs, legfeljebb hallé vagy valami annál hígabb lötyty. A harmincfokos hideget csak feláldozott szervekkel húzhatja ki. Mégis kifogott rajtuk, ügyesen kicsavarta a veséjét, a petefészket, kicsíptette a kötélre, azzal mentette bőrét a jéghideg elől, amivel tudta. Frissen mosott ruhaként szálltak nélkülözhető szervei a fagyos szélben.

Akarta, nem akarta, sorsa összehozta Ivan Gyenyiszovicccsal, aki megtanította a nap alatt élni, az egyetlen alatt, amely huszonnégy órával, és nem többel, közelíti a szabaduláshoz. Megtanulta, hogy csakis ennyivel érdemes foglalkozni, és lehetőleg megúszni szigorított nélkül. De Teofánia a szigorítottat megkerülve is kórházba került. Súlyos állapotának hála, életben maradt. Viszonylagos felépülése után személyzet híján a kórházban fogták, és onnan kezdve ugyanúgy tette a dolgát ápolónőként, mint otthon. Ahol gondolatban rég eltemették, nem reménykedtek a visszatérésében.

Végtelenül megkínzott lelkét az álma után járta át a remény, még élnie kell, mert eljön az idő, amikor tanúskodni fog püspöke utolsó napjairól. Haláláig nem feledheti ezt a boldogságot, így mesélte Csirinek, aki bármeddig is ízlelgette a hallottakat, a rémséges történet, a felidézett mámorral szemben, egészen más előjelű élményként raktározódott el a fejében. Lázasan kutakodott lelke mélyén, vajon neki miről kell majd tanúskodnia ahhoz, hogy tapasztalja ezt az áradó parttalan boldogságot. De csak nem lelt megigazulásra maga körül. Maradtak a kétségek és a kicsinyes düh. Teofánia eltűnése után Csiri többször megpróbált magasztos szerepet erőltetni magára. Ha az apácákat elhurcolják, gondolta később, a hátországi nő számára egyetlen védekezési mód marad, levadássza a férfiakat. Ez a szerep nagyfokú figyelemfelkeltést követelt, ezért öltözködött ízléstelenül kirívóan. Élete akkor került igencsak ellentmondásos keretek közé, amikor összejött élete legkínosabb szerelmével, az egyetemi tanárral, a filozófussal, aki párt-történetet tanított. Rövidre szabott kapcsolatuk folyamán a filozófust kizárólag a nő teste izgatta, szelleme jelentéktelen mértékben érintette meg, a lelke pedig, mondhatni, egyáltalán nem érdekelte. Csiri nemcsak a férfi élére vasalt sötétkék nadrágjait, keményített világoskék ingeit gyűlölte meg rövidesen, hanem tézisekbe foglalt vallomásait is, nem beszélve szigorú pontokba szedett antitéziseiről. A pártfegyelemről, amit a katedrán kívül sikeresen párfegyelemre igazított. Nem csoda, ha a szellemet, a lélek csapongását többre tartó nő a hétköznapi dogmái elől a nő, ellenben szárnyalónak hitt hegedűművész karjába menekült. Majd újra le a földre az osztályvezető főorvos háremébe. Mígnem egyik folyóparti vadászatán rá nem lelt a szomszéd fiúra. Lukas, mióta közvetlen közelében fulladt vízbe a szerelme, és azzal az őrjítő tudattal kellett élnie, hogy nem mentette ki, alig mozdult el a tragédia helyszínéről. Csiri is egyre gyakrabban tűnt fel mellette a parton, és mind hosszabb időre ragadt ott. Nem történt közöttük semmi, miközben megtörtént az, ami a legtöbb. Amíg az időjárás engedte, szótlanul ücsörögtek a folyóparton. Mintha oda teremtették volna őket, nem egymásnak, hanem arra a helyre. A nő hamarosan pontosan tudta, mit nem érez a férfi, az pedig tisztában volt ennek a fordítottjával, mit nem érez a nő. A fennmaradó terület azzá a kitüntetett közös tartománnyá vált, ahol keresztül-kasul közlekedhettek egymás gondolataiban. Csiri volt az egyetlen, aki megvédhette volna Lukast önmagával szemben, de elmulasztotta. Nem volt türelme kivárni, amíg a férfi feladja árvaságát, és nem kínálja fel többé magát annak, aki anyja helyett anyja lesz. Pedig sejtette, hogy Lukasnak mindegy, kinek a bőrében jelenik meg előtte az örök édes. Előbb-utóbb előteremti magának azt, aki jogos tulajdonának tekinti, szőröstül-bőröstül igényt tart rá. Feleszi, és mohó falatozását nem adja fel halála után sem.

Teofánia is a másvilágon innen látott hozzá. Konok elszántsággal esett neki. Nem volt kétséges, hogy nem hagyja abba, haladt módszeresen kialakított rendje és tempója szerint. Nem kerülték el figyelmét a rejtettebb zugok sem. Mintha valahol tanították volna neki, olyan ügyesen lelt rá a fiú lábfejének legapróbb csontocskáira. Öregüjj,

hallux, körömperc. Megtalálta valamennyit, egyet sem hagyott ki. Miután prédája többé nem léphetett, diadalittasan folytatta felemésztését. Már a másvilágon túl lakmározott testéből. És áldozata nem foghatta vissza, csak abban bízhatott, mielőtt szülője végleg felenné, eltéved agytekervényeiben, és neki lesz ereje a sötétben magára hagyni, nem segíti abban, mint annyiszor már, hogy kijusson a világosságra. Csiri hiába várta Lukás vallomását arról, hogyan vált szörnyé, azzá, aki többé nem nyújt anyjának a meneküléshez aranyfonal-gombolyagot. A feloldozás elmaradt.

Azon a nyáron alig lehetett a folyótól hazacsalogatni a fiút. Folyton a pontos idő felől érdeklődött. Nem tudja véletlenül, hány óra, hány perc, hány másodperc van, kérdezte minden szembejövőtől. Nem mindenki hallott arról, hogy nem sokkal ezelőtt fürdőzés közben ott fulladt vízbe a szerelme, csak legyintettek. Szegény bolond, gondolták a jólétesültek, és megmondták neki. Úgy tartották, a pontos idő mindenre gyógyír, magányosságra legfőképpen.

Lukás akkor már furcsán viselkedett, amikor halottnak hitt nagynénje az országos amnesztiának köszönhetően hazaérkezett. Kapva kaptak az alkalmon. Ez a legyengült áldott lélek nem lakhat egyedül abban a nagy házban, hát beköltöztették hozzá a félkegyelmű keresztfiát. Az elvetélt orvostanhallgató látta el azontúl Teofánia kisebesedett fekélyeit, figyelt megroggyant egészségére, amely valójában egyetlen hatalmas betegségként lógott le róla. Túlnötte ínségesre sorvadt méreteit, nagyobbak bizonyult testénél. Mintha a civilbe kényszerített apáca, miután levetette bazilita rendi viseletét, saját nyavalyájába öltözött volna. Talán ezért nem ismert rá Lukás, ezért nem boldogultak egymással. Mégsem tehettek mást, folytatták a játszmát.

A ház falai egyik napról a másikra nyíltak meg. A leghátsó helyiségben, legfelül, a mennyezet alatt kifért Lukás keze. Nehéz vele, különösen esős napokon dühöngő őrült, terjesztette róla nem sokkal halála előtt Teofánia. Hiszen a menyasszonyát is vízbe fojtotta, tette hozzá ellentmondást nem tűrve. Végig sem gondolta, mivel gyanúsítja az ártatlant. Majd pusztán védekezésből, ugyanazzal a könnyörtelenséggel zárta a hátsó szobába Lukást, amellyel őt fosztották meg egykor a szabadságától. Az étkezésére odafigyelt, naponta legalább kétszer beadta neki az ételt. Napsütésben kiengedte sétálni a friss levegőre. Nem érheti szó a háza elejét, mindent megtett, hogy ez a bűnös lélek ugyanazzal a beletörődéssel hunyja le a szemét esténként, amivel a szomszédos szobában ő teszi. Szájában fohással. *Most pedig bocsásd el, Uram, a Te szolgálodat.*